

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl senátě složeném z předsedkyně Mgr. Marie Kocourkové a soudkyň JUDr. Magdaleny Ježkové a Mgr. Heleny Konečné ve věci žalobkyně **PHB CZ, s.r.o.**, se sídlem v Rychnově nad Kněžnou, Lokot 106, zast. JUDr. Šárkou Veskovou, advokátkou v Hradci Králové, Palackého 359, proti žalovanému **Státnímu úřadu inspekce práce**, se sídlem v Opavě, Kolářská 451/13, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. května 2013, čj. 1353/1.30/13/14.3, t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 30. května 2013, čj. 1353/1.30/13/14.3, s e
z r u š u j e a věc se žalovanému v r a c í k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 15.342 Kč
do osmi dnů od právní moci tohoto rozsudku do rukou její právní
zástupkyně.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou žalobou namítala žalobkyně nezákonnost shora identifikované rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl její odvolání do rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Královéhradecký a Pardubický kraj, o uložení pokuty ve výši 250.000 Kč a nákladů řízení ve výši 1.000 Kč.

Žalobkyně konstatovala, že se dle názoru žalovaného měla dopustit spáchání správního deliktu na úseku zaměstnanosti podle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) tím, že umožnila panu A. B. výkon nelegální práce spočívající ve výkonu závislé práce – objednávání zboží, vystavování faktur na pohonné hmoty, denním odnášením tržeb, zajišťování provozu, a to mimo pracovní poměr. Nelegální práce se měl uskutečnit v období od 1. 1. 2012 do 16. 4. 2012.

Dále žalobkyně upozornila, že rozhodnutí považuje za nesprávné a postih za nedůvodný. Konstatovala, že je zaměstnavatelem a má uzavřený pracovně právní vztah s několika zaměstnanci, jak ostatně doložila v průběhu kontroly. Zaměstnanecký poměr byl sjednán se zaměstnanci na pozici obsluha čerpací stanice, skladník a řidič. Tito zaměstnanci vykonávají práci pravidelně, každodenně, osobně, ve stanovené pracovní době, dle pokynů zaměstnavatele.

V žalobě dále uvedla, že A. B. vykonával činnost v předmětném období na základě obchodněprávního vztahu, a to dle smlouvy mandátní ze dne 5. 10. 2006, smlouvy o administrativních službách a zpracování osobních údajů ze dne 5. 10. 2006 a na základě plné moci, kterou byl pověřen k výkonu některých konkrétních činností dle aktuální potřeby žalobkyně. Jmenovaný se v provozovně vyskytoval v šetřeném období pouze nepravidelně a dle svého uvážení. V době kontroly byl přivolán jinou zaměstnankyní, aby případně předložil požadované administrativní podklady. Následně byl pověřen, aby se účastnil provedení kontroly, což bylo ostatně i v souladu s obsahem smluvního vztahu. Jmenovaný v předmětném období nevykonával pro žalobkyni práci v závislém vztahu. Žalobkyně upozornila, že jmenovaný je subjektem se živnostenským oprávněním v oboru zprostředkování obchodu a služeb a činnosti podnikatelských finančních organizačních a ekonomických poradců. Živnostenské oprávnění dle názorů žalobkyně koresponduje s činností, kterou A. B. s žalobkyní sjednal v rámci obchodněprávního vztahu a kterou pro ni také fakticky vykonával. Zpracovával totiž administrativní podklady pro účetnictví, byl oprávněn nakládat s finanční hotovostí a vystavovat účetní doklady a podobně. Dle plné moci byl pověřen k některým úkonům při vyřizování záležitostí se správními orgány, dodavateli zboží a služeb. Objednávky byly v takovém případě vyhotoveny a podepsány právě jím s označením jako zmocněnce žalobkyně, což bylo ostatně i dokládáno v průběhu kontrolního šetření. Jednalo se tedy o činnost vykonávanou nepravidelně dle aktuální potřeby. Odměna byla sjednána paušální částkou s tím, že v některých měsících byla potřeba činností menší a na základě toho se pak účastníci shodli i na odměně. Tento postup, jak žalobkyně upozornila, je běžný v podnikatelských vztazích při poskytování služeb, například daňovými poradci a advokáty. Jmenovaný se tak zavázal pro žalobkyni realizovat činnost, která bývá podnikatelskými subjekty někdy zajišťována externě, například prostřednictvím účetní kanceláře. Sjednanou činnost tak vykonával s využitím vlastních pracovních prostředků, užíval soukromé motorové vozidlo a zpravidla i vlastní PC techniku. Při výkonu činnosti nebyl nijak časově omezen, nebyl vázán žádnou sjednanou pracovní dobou. Za sjednanou činnost nesl odpovědnost. Při jeho nepřítomnosti v provozovně nebyl žádným způsobem nahrazován či zastupován jinými zaměstnanci. Výkon práce prováděl nepravidelně, několikrát do měsíce. Jmenovaný neužíval oblečení určené pro personál provozovny. Některé činnosti zajišťoval i prostřednictvím jiných osob mimo provozovnu, o čemž svědčí i doklady z banky o tom, kdo hotovost vložil. A. B. tak nebyl pod přímým dohledem nadřízené osoby, navíc byl v šetřeném období ve

smluvním vztahu i s jinými subjekty, pro které vykonával obdobnou činnost administrativního charakteru. Nechoval se tudíž jako zaměstnanec žalobkyně, zaměstnanecký vztah byl sjednán až od září roku 2012, kdy se jmenovaný zavázal nově vykonávat práci pravidelně, každodenně, ve stanovené pracovní době na plný úvazek a vedle zpracování administrativní agendy pracovat především jako řidič. Žalobkyně upozornila, že smluvní vztah tedy nevykazoval podstatné znaky závislé práce, jak je předvídána zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Z uvedených důvodů žalobkyně považovala vydané rozhodnutí za nesprávné.

Žalovaný se totiž, jak žalobkyně zdůraznila, ve svém rozhodnutí skutečnostmi uváděnými žalobkyní a předloženými důkazy dostatečným způsobem nezabýval a s tvrzenými skutečnostmi se nevypořádal. Rovněž tak postup prvoinstančního orgánu považovala za nesprávný a domáhala se tudíž zrušení i jeho rozhodnutí. Připomenula, že napadené rozhodnutí má pro ni zásadní ekonomický dopad a přivedlo by ji do velmi tíživé situace.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že s ohledem na odvolací námitky se zabýval především tím, zda činnost vykonávaná A. B. naplňovala definiční znaky závislé práce. Považoval za nepochybné, že jmenovaný vykonával pro žalobkyni činnost osobně, když v její provozovně v období od 1. 1. 2012 do 16. 4. 2012 vykonával činnost spočívající v objednávání zboží, vystavování faktur na pohonné hmoty, denním odnášením tržeb a zajišťování provozu čerpací stanice. Tuto činnost vykonával jménem žalobkyně. Přitom sám jmenovaný vypověděl, že J. T., jednatel žalobkyně, byl jeho nadřízeným a jemu se zodpovídal. Zákon přitom nestanoví, jakým způsobem mají být pokyny zaměstnanci zadávány a může se tedy jednat o formu kupříkladu příkazu, domluvy, rady. Žalovaný tak byl ve shodě oblastním inspektorátem práce toho názoru, že z obsahového hlediska dostával jmenovaný od žalobkyně, respektive jejího jednatele, pokyny, když se s ním obvykle jednou týdně scházel a radili se spolu o dalších postupech. Je však zřejmé, že není zcela nutné, aby jmenovaný dostával od jednatele žalobkyně větší množství pokynů, neboť sám věděl, co má dělat, když dříve společnost vlastnil a byl jejím jednatelem. Žalovaný měl za to, že činnost, kterou jmenovaný vykonával, se blížila práci, kterou vykonávají vedoucí provozu a činnost jmenovaného tak dle názoru žalovaného naplňovala všechny definiční znaky závislé práce dle ust. § 2 odst. 1 zákoníku práce. Jednalo se tak o zastřený pracovněprávní vztah.

Žalovaný dále uvedl, že skutečnost, že jmenovaný neodpracoval 170 hodin v měsíci, není důvodem neuzavření pracovněprávního vztahu, vykonává-li tak pro žalobkyni závislou práci. Zákoník práce totiž umožňuje s ohledem na časový rozsah vykonávané závislé práce uzavřít kupříkladu některou z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr v kratším časovém úseku. Žalovaný se rovněž přiklonil k názoru oblastního inspektorátu, že vykonávání činnosti i pro jiný subjekt nevylučuje uzavření jiného pracovněprávního vztahu, neboť zákoník práce nezakazuje zaměstnanci vykonávat práci pro více zaměstnavatelů. Zákoník práce rovněž umožňuje výkon práce mimo pracoviště, jakož i skutečnost, že zaměstnanec bude při výkonu práce používat vlastní zařízení. Užívání soukromého vozidla na cestu do provozovny a z provozovny je běžné u každého zaměstnance. Rovněž skutečnost, že jmenovaný nebyl ve své nepřítomnosti nikým zastupován, nevylučuje, že jeho činnost měla charakter závislé práce. Za nepodstatnou považoval žalovaný rovněž

skutečnost, zda byl jmenovaný v okamžiku zahájení kontroly v provozovně žalobkyně přítomen. Je rovněž zřejmé, že jmenovaný vykonával pro žalobkyni práci dle aktuální potřeby, tedy v případě nutnosti zavezl peníze do banky nebo objednal zboží. Není rovněž podstatné, že jmenovaný, který zastával administrativní práce, neužíval firemní oblečení.

Žalovaný připomenul, že smyslem právní regulace je zabezpečit, aby svým charakterem závislá práce byla vykonávána v chráněném režimu zákoníku práce a v neposlední řadě také to, aby byly zajištěny příjmy státního rozpočtu, které jsou právními předpisy upraveny disproportčně tak, že odvody podnikajících fyzických osob jsou výrazně nižší než odvody za zaměstnance pracující v režimu zákoníku práce. Nelegální práce je tedy jednak negativním jevem v ekonomice, který má za následek například únik na dani z příjmů ze závislé činnosti a na odvodu pojistného na sociální a zdravotní pojištění, jednak má rovněž dopad do pracovněprávních vztahů a sociálních oblastí.

K výši uložené pokuty pak žalovaný uvedl, že přihlédl k závažnosti správního deliktu a zabýval se způsobem spáchání správního deliktu, jeho následky a okolnostmi, za nichž byl spáchán. Jako přitěžující okolnost shledal, že žalobkyně umožnila výkon nelegální práce po delší období. Jako polehčující okolnost shledal skutečnost, že žalobkyně počínaje dnem 1. 9. 2012 odstranila protiprávní stav, když se jmenovým základní pracovněprávní poměr uzavřela. Žalovaný rovněž přihlédl k majetkovým poměrům žalobkyně, když vycházel z veřejně dostupných údajů. Pokutu uložil na samé spodní hranici zákonného rozpětí.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný ve shodě s odůvodněním napadeného rozhodnutí konstatoval, že A. B. vykonával pro žalobkyni činnost, která naplňovala definiční znaky závislé práce.

Při nařízeném jednání zástupkyně žalobkyně popsala okolnosti a činnost pana A. B. pro žalobkyni. Tvrdila, že tato činnost nevykazovala známky závislé činnosti, neboť se jednalo o práci na základě obchodního vztahu a na tuto práci měl jmenovaný vystaveno živnostenské oprávnění. Práci vykonával nepravidelně podle potřeby a ve stanovených termínech ji fakturoval. Dále zástupkyně žalobkyně poukázala i na nepřiměřenou výši uložené pokuty a zdůraznila, že s ohledem na velikost subjektu, kterému byla pokuta uložena, se jeví nepřiměřená a prohlásila, že je ochotna předložit o zisku žalobkyně účetní doklady. Ten za předchozí rok nedosáhl ani částky, která byla žalobkyni jako pokuta uložena. Zdůraznila, že výše pokuty neodpovídá ani době, po kterou A. B. pro žalobkyni zajišťoval v rozhodnutí popsanou činnost, neboť pro ni pracoval od 1. 1. 2012 do 16. 4. 2012. Pověřený pracovník žalovaného odkázal na obsah písemného vyjádření, které žalovaný k žalobě předložil a setrval na svých závěrech, že pan A. B. pro žalobkyni vykonával práce, které splňovaly definiční znaky práce závislé. Činnost, kterou vykonával, je běžně vykonávána v pracovně právním vztahu a zdůraznil, že pro tyto závěry není rozhodující, že byla práce nerovnoměrně rozvržena v průběhu týdne případně delšího časového úseku a že pan A. B. nedostal od žalobkyně pracovní oblečení. K výši pokuty uvedl, že žalovaný vycházel z aktuální majetkové situace žalobkyně a její příjmy za rok 2013 v té době nemohl mít k dispozici.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a po prostudování obsahu správního spisu v kontextu s žalobními námitkami pak usoudil následovně.

Krajský soud v rámci přezkumného soudního řízení zjistil, že ve správním řízení, v němž bylo napadené rozhodnutí vydáno, postupoval žalovaný a před ním i prvostupňový správní orgán podle zákona o zaměstnanosti ve znění jeho novelizace provedené zákonem č. 367/2011 Sb., kterým byla s účinností od 1. 1. 2012 změněna dosavadní výše pokut v oblasti postihu nelegální práce, přičemž při postihu výkonu nelegální práce dle ustanovení § 140 odst. 1 písm. c) a e) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) byla jako nejnižší možná sankce stanovena částka 250.000 Kč. Krajský soud tak dospěl k názoru, že část ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti (konkrétně část na konci tohoto ustanovení znějící: „nejméně však ve výši 250.000 Kč“) je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky (čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR), a to zejména s čl. 11 Listiny základních práv a svobod, neboť nerespektuje zásadu, aby uložení pokuty, byť i v minimální výši, nebylo pro delikventa likvidační. Proto senát 30 Ad zdejšího krajského soudu předložil ve věci 30 Ad 15/2012 dne 11. 12. 2013 Ústavnímu soudu ČR návrh ve smyslu ustanovení § 95 odst. 2 Ústavy na zrušení zmíněné části uvedeného ustanovení. Obdobný návrh předložil Ústavnímu soud i Městský soud v Praze. Z těchto důvodů bylo řízení do doby rozhodnutí Ústavního soudu o shora uvedeném návrhu přerušeno. V návaznosti na podaný návrh vydal Ústavní soud k datu 9. 9. 2014 nález sp. zn. Pl. ÚS 52/13, dle něhož ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti ve slovech „nejméně však ve výši 250 000 Kč“ označil za rozporné s čl. 1, čl. 4 odst. 4, čl. 11 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Současně pak ust. § 140 odst. 4 písm. f) daného zákona ve slovech „nejméně však ve výši 250 000 Kč“ zrušil dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů. Dále krajský soud zjistil, že daný nález byl ve Sbírce zákonů pod č. 219/2014 vyhlášen k datu 20. 10. 2014.

Na základě uvedeného je tedy zřejmé, že pokud oblastní inspektorát uložil žalobkyni pokutu ve výši 250.000 Kč s konstatováním, že tak učinil s ohledem na současnou právní úpravu na nejnižší možné hranici zákonné sazby, nelze než v kontextu se shora uvedeným konstatovat, že tak učinil na základě ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti, které, jak Ústavní soud následně konstatoval, je v rozporu jednak s čl. 1, čl. 4 odst. 4 a čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a dále i čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Krajský soud proto napadené rozhodnutí dle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení.

Zrušení předmětného ustanovení zákona o zaměstnanosti a i následné zrušení napadeného rozhodnutí tak dává žalovanému prostor, aby za nově stanoveného rozpětí možného uložení sankce znovu zvážil všechny zjištěné okolnosti projednávané věci a eventuálně stanovil pokutu v takové výši, která nebude pro žalobkyni likvidační.

K dalším žalobním námitkám dotýkajícím se posouzení samotného skutkového stavu s ohledem na celý průběh dokazování pak krajský soud konstatuje, že považuje za zřejmé a prokázané, že pan A. B. vykonával pro žalobkyni závislou práci, aniž by s ním vstoupila v pracovně právní vztah. Z důkazního řízení vyplynulo, že jmenovaný vykonával pro žalobkyni práci spočívající v objednávání zboží, vystavování faktur na pohonné hmoty, denním odnášením tržeb a celkovém zajišťování provozu čerpací stanice. Krajský soud se rovněž přiklonil k názoru žalovaného, že případné vykonávání činnosti pro jiný další subjekt nevylučuje samotné uzavření jiného pracovně právního vztahu. Navíc z důkazního řízení nevyplynulo, že by A. B. svoje tvrzení o práci pro jiný subjekt jakkoliv doložil. Jeho činnost tak bezesporu překračovala rámec běžné zprostředkovatelské činnosti. V návaznosti na ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti je tak zřejmé, že se žalobkyně dopustila správního deliktu, když umožnila výkon nelegální práce podle ust. § 5 písm. e/ bod 1. dané právní úpravy. Zmíněné ustanovení totiž za výkon nelegální závislé práce označuje výkon závislé práce mimo pracovně právní vztah. Z důkazního řízení přitom nepochybně vyplynulo, že pracovně právní vztah mezi žalobkyní a jmenovaným A. B. nevznikl, když obě strany neuzavřely pracovní poměr ani dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Ohledně nákladů řízení postupoval krajský soud v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla úspěch žalobkyně. Jejími důvodně vynaloženými náklady soudního řízení byl zaplacený soudní poplatek ve výši 3.000 Kč a odměna zástupkyně a její režijní výlohy. Odměna za zastupování se u soudních řízení dle s.ř.s. stanoví podle zásad pro mimosmluvní odměny, tedy podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (advokátní tarif). Zástupkyně učinila celkem 3 úkony právní služby po 3.100 Kč, a to převzetí zastoupení, sepsání žaloby a účast při jednání (§ 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu). Dále krajský soud přiznal žalobkyni nárok na úhradu 3 režijních paušálů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu po 300 Kč. To vše včetně DPH. Žalovaný proto byl zavázán k náhradě nákladů řízení v celkové výši uvedené ve výroku II. tohoto rozsudku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti

němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 14. listopadu 2014

Mgr. Marie Kocourková
předsedkyně senátu